

1947 YILINDA SENDİKA-DIŞI İŞÇİ ÖRGÜTLENMELERİ

▼ **ÜLKEMİZDE** toplumsal bilimlerde çalışanlar için giderek ilginçleşen bir konu, işçi örgütlenmeleridir. İşçi sınıfının son aylarda yoğunlaşan eylemleri, önümüzdeki dönemde daha da artacağına benzemektedir. Türkiye'de işçi hareketinin bugünkü yapısı ve dinamiğini kavrayabilmenin araçlarından biri ise işçi örgütlenmelerinin geçmişi.

Türkiye'de 1938 yılında kabul edilen Cemiyetler Kanunu ile, sınıf esasına dayalı örgüt kurmak yasaklandı. Bu yasak ancak 1946 yılında kaldırıldı. 1946 yılında kurulan sendikaların bir bölümü aynı yılın Aralık ayında kapatıldı. 1947 yılında kabul edilen 5018 sayılı İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında Kanun ile, daha sonraki yıllarda sendikal çalışmanın çerçevesi belirlendi.

1946 öncesinde Türkiye'de hiç işçi örgütlenmesi yok muydu? 1946 yılında sendika kurma hakkının tekrar tanınması sonrasında ortaya çıkan örgütlenmeler, işçi örgütlenmesinin tam olarak kesintiye uğradığı bir dönemden sonra, tamamiyle geleneksiz ve deneyimsiz olarak mı doğdu?

Bu konuda yaygın kanı, 1938-1945 döneminde işçi örgütlenmesi olmadığı biçimindedir. Örneğin, Kemal Sülker şunları yazıyor: "1925'ten 1945'e kadar geçen 20 yıl içinde hem çok partili döneme son verilmiş, hem işçi örgütlenmesi imkansızlaşmış ve çeşitli gazete ve dergiler kapatılmıştı." (1) Sülker'in burada kastettiği sendikalar, ancak kolaylıkla yanlış

Yıldırım KOÇ

anlaşılabilir. Türkiye sendikacılık hareketi tarihi ile ilgili birçok çalışmada da bu dönem tam bir örgütsüzlük olarak ele alınmaktadır.

İşçi örgütlülüğü salt sendikalarla sınırlı değildir. Birçok ülkede sendikaların öncülleri yardımlaşma dernekleri, meslek örgütleri, tüketim kooperatifleridir. İşçilerin kurduğu konut (yapı) kooperatifleri de bir örgütlenme biçimidir.

Türkiye işçi sınıfı tarihi üzerinde çalışanların, 1946 sendikacılığı ve bunun öncesindeki sendika-dışı işçi örgütlenmeleri konusunda yaptıkları araştırmalar sınırlıdır. Günümüzde belki buna tek istisna, Şehmus Güzel'in 1982 yılında hazırladığı doçentlik tezidir. Şehmus Güzel, **Türkiye'de İşçi Örgütlenmesi (1940-1950)** konulu kapsamlı çalışmasında 1945 yılında işçilerin ve memurların sendika-dışı örgütlenmelerini de ele almıştır. Şehmus Güzel'in 1945 yılında varlığını saptayabildiği örgütlenmeler şunlardır:

Adana: Memurlar İstihlak Kooperatifi.

Ankara: Ankara Matbuat Teknisyenleri Cemiyeti, Ankara Fırın İşçileri Cemiyeti, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Mensupları Yardım Cemiyeti, Başbakanlık Memur, Müstahdem ve Daimi İşçileri Yardımlaşma ve Biriktirme Derneği, Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesi Memurları İstihlak Kooperatifi, Ankara Elektrik ve Ha-

vagazı İşletme Müessesesi Memurları ve Daimi İşçileri Yardımlaşma Cemiyeti, Ankara Memurlar Kooperatifi, İktisadi Devlet Teşekkülleri Memurları Tekaüt Sandığı, Halk Bankası ve Sandıkları Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Cemiyeti, Ziraat Bankası Memurları Tekaüt Sandığı, DDY ve Limanlar İşletme Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı, Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı, Tekel Memurları Tekaüt Sandığı.

İstanbul: İstanbul Matbuat Teknisyenleri Cemiyeti, İETT İşçileri Yardımlaşma Cemiyeti, çeşitli kuruluşların tekaüt sandıkları.

İzmir: İzmir tütün İşçileri Birliği, İzmir Şoförler Birliği, Gümrük ve İnhisarlar Vekaleti Memur ve Müstahdemleri İstihlak Kooperatifi.

Afyon: Memurlar İstihlak Kooperatifi.

Zonguldak: Amele Birliği, Zonguldak Madenciler Ocağı Yapı Kooperatifi, Türkiye Mühendisler Birliği.

Eskişehir: DDY Memur ve İşçileri Yardımlaşma Cemiyeti (2).

1947 yılında 5018 sayılı Sendikalar Kanunu uyarınca sendikal çalışma yeniden düzenlendi. 1948 yılı sonunda 73 sendikada 52 bin işçi örgütlüydü. Ancak işçi sınıfının örgütlülüğü sendikalarla sınırlı değildi. 1947 ve öncesinde varolan sendika-dışı örgütlenmeler, 1946 ve 1947 yıllarında sendikal örgütlülüğü etkiledi ve örgütlenme ve örgütlü çalışma konusunda gözönünde bulun-

durulması gereken bir miras devretti.

1946 öncesinde sendika-dışı örgütlenmelerin en ilginç İzmir Tütüncüler Cemiyeti'dir. Bu örgütlenme hakkındaki bilgilerimizi Z. Fahri Fındıkoğlu'na borçluyuz.

İzmir Tütüncüler Cemiyeti 1926 yılında kuruldu ve İzmir'deki tütün işçilerinin örgüt-lülüğü olarak aralıksız faaliyet göstererek, 1947 yılında İzmir Tütün İşçileri Sendikası'na dönüştü. İzmir Tütüncüler Cemiyeti, üyelerine sağladığı sağlık hizmeti sayesinde, sendikal örgüt-lülüğün yasaklandığı dönemde 10 binin üzerinde işçiyi örgütledi. Örgütün sağladığı sağlık yardımından yararlanabilmenin önkoşulunun aidatların düzenli ödenmesi olması ise, İzmir Tütüncüler Cemiyeti'nin mali açıdan da güçlü olmasını sağladı. 1951 yılı Ağustos ayında İzmir Tütün İşçileri Sendikası'nın 12.362 üyesi vardı (3).

1947 yılındaki sendika-dışı işçi örgütlenmeleri konusundaki bir tarama, çok sayıda örgütlenmeyi ortaya çıkarmaktadır. Bu örgütlenmelerin büyük bir bölümü de 1946 öncesinde kurulmuştur.

İzmir Tütüncüler Cemiyeti dışında bu dönemin en önemli örgütlenmelerinden biri, TCDD personelinin örgütlenmesidir. 1967 yılındaki adı TCDD Personeli, Daimi Memur, Hizmetli, İşçi, Yövmiyeli Teknik Eleman ve Emeklilerine Mahsus Ölüm Yardım Derneği, 1975 yılındaki adı TCDD Memur ve İşçileri ile Emeklileri Ölüm Yardım Derneği olan örgüt 1 Kasım 1932 tarihinde kurulmuş ve varlığını kesintisiz olarak sürdürmüştür. Derneğin kurucularının Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürü Cemal Sertel, Devlet Havayolları İşletme Umum Müdürü Ferruh Şahinbaş, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdür Muavini Fuat Zincirkıran, Devlet Demiryolları Maliye Muhasebe İşleri Reisi Vehbi Çoker ve Hukuk İşleri Müdürü Haydar Erdemli'nin olması, bu örgütlen-

menin işverenlerin ve devletin yönlendiriciliğinde olduğunu göstermektedir. Ancak bu örgütün daha sonraki çalışmaları konusunda araştırma bulunmamaktadır.

Bu ve benzeri nitelikteki derneklere yöneticiler seçimle işbaşına gelmektedir. İşyerinde işveren statüsünde olan ücretlilerin yönetime seçimle gelmesi, sınıfın o günkü örgütlülük ve bilinç düzeyinin geriliğinin ürünüdür. Bu durum, bu örgütün sendika-dışı bir işçi örgütlenmesi olma gerçeğini değiştirmez. Ancak tekaüt sandıkları bundan farklıdır. Tekaüt sandıklarında yönetimler bu sandıklara üye olup aidat verenlerin oylarıyla işbaşına gelmez. Yönetimler atamalıdır. Bu nedenle tekaüt sandıklarını işçi örgütlenmesi olarak düşünmek gerekir. Örneğin, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı Nizamnamesi'ne göre, Sandık yönetimi şöyle oluşmaktadır: "Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı bir idare meclisi tarafından idare olunur. İdare meclisi Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürünün başkanlığı altında Umum Müdür Muavini ile idare merkezindeki dairelerin reis ve müdürlerinden ve umumi katibden tereküb eder... Sandık müdürü, bulunmadığı takdirde vekili idare meclisine iştirak eder. Rey iştiraridir... Sandık müdürü ve muhasebecisi, idare meclisinin intihabı ve Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün inhası üzerine Nafia Vekilliğince ve diğer memurlar idare meclisinin teklifi üzerine Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünce tayin olunur."

1947 yılında faaliyet gösteren ve önemli bir bölümü sendikalardan önce kurulan sendika-dışı işçi örgütlenmelerinin bir kesimi meslek örgütlenmesiydi. Öğretmen, gazeteci, hekim, hemşire, mühendis, bahçıvan, v.b. örgütlenmeleri bu nitelikte-

dir. Öğretmenlerin, gazetecilerin ve hemşirelerin hemen hemen tümünün mülksüzleşmiş ücretliler olduğu düşünülürse, bu meslek örgütlenmelerini (geniş bir tanımla) işçi örgütlenmesi saymak mümkündür. Ancak hekimler için durum farklıdır. Ücretli olarak çalışan hekimler olduğu gibi, kendi muayenehanesinde bir esnaf gibi çalışan hekimler de vardır. Mühendisler için de benzer bir durum söz konusudur. Bahçıvanların durumu ise açık değildir.

Bu dönemin sendika-dışı işçi örgütlenmelerinin ilginç bir özelliği, esnaf ve işçilerin birlikte örgütlenmesinin yaygınlığıdır. Bu durum, işçilerin henüz tam olarak mülksüzleşmemiş olmasına ve ücretli olarak çalışanların (mesleği öğrendikçe) esnaflaşma olanağının varlığına bağlı olarak sınıf ayrıklarının muğlaklığının sonucudur.

Bu dönemin sendika-dışı örgütlenmelerinde memurların kurduğu dernek ve sandıklar önemli bir yer tutmaktadır.

Memurlar içinde öğretmenlerin özel bir konumu vardır. Öğretmenlerin örgütlenme eğilimi yüksektir. 1948 yılında Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu'nun faaliyetleri, 1946 ve öncesinden gelen bir geleneğin geliştirilerek sürdürülmesinin ürünleridir.

Memurların "birlik" ve "kulüp" biçimindeki örgütlenmeleri, 1930'ların ve 1940'ların tipik işçi aristokrati tavrıdır. Bu dönemde kendilerini diğer işçilerden (beden-kol işçilerinden) yukarıda gören ve toplumda belirli bir itibarı olan (mülksüzleşmiş ücretli) memurları, yöre eşrafiyla yakın bağlar kurmada bu kuruluşları kullanmışlardır.

Yardımlaşma sandıklarında ise memurların diğer işçilerle birlikte örgütlenmesi oldukça yaygındır.

Sendika-dışı örgütlenmelerin önemli bir bölümü, ölüm, hastalık, iş kazası ve meslek hastalığı gibi durumlarda ortaya çıkan gelir kayıplarını telafi etmeye ve gider artışlarını karşılamaya yöneliktir. Hastalık, iş

kazası ve meslek hastalığı, analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının kurulması ile birlikte bu örgütlenmelerin nesnel temeli ortadan kalkmıştır. Böyle durumlarda yeni işlevler üstlenemeyen örgütlenmeler dağılmış olsa gerekir.

Sendika-dışı örgütlenmelerin büyük bir bölümü iktidardaki CHP'nin doğrudan veya dolaylı yönlendiriciliği ve denetimindedi ve genellikle yalnız işçi aristokratlarını ve diğer daimi işçileri kapsıyordu. Bu özelliklerine karşın, 1946 ve sonrasında sendikaların kurulmasında küçümsenmeyecek etkilerinin olduğu muhakkaktır. İzmir Tütün İşçileri ve Basın İş (DISK) sendikaları ve (Ş. Güzel'in belirttiğine göre) TUMTİS sendikası, bu durumdadır. Ancak sendika-dışı örgütlenmelerin sendikalaşma üzerindeki etkileri, bu örgütlerin biçim değiştirerek sendikalaşması ile de sınırlı değildir. Sendika-dışı örgütlenmelerde edinilen deneyimler ve kurulan ilişkiler, 1946 ve sonrasında sendikaların oluşturulmasına katkıda bulunmuştur.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık tarihinde yeterince bilmediğimiz bir konu, 1946 ve sonrasında sendikal örgütlülüğe 1946 ve öncesinin sendika-dışı örgütlenmelerinin etkisi ve katkısıdır. Ayrıca, sendika-dışı örgütlenmelerin 1947 sonrasında gelişimleri konusunda da araştırmalar yoktur.

Aşağıda, 1947 yılında, 5018 sayılı Sendikalar Kanunu'nun çıktığı yılda, sendika-dışı işçi örgütlenmeleri konusunda oldukça kapsamlı bir liste yer almaktadır. Memur statüsünde istihdam edilen mülksüzleşmiş ücretlilerin örgütlenmeleri de bu listeye eklenmiştir. Esnaf örgütlenmeleri ise ancak ücretlilerle birlikte olduğunda ele alınmıştır.

İlk grupta dernekler ve sandıklar yer almaktadır. Bunların bir bölümü hakkında bulunabilen bilgiler de sunulmuştur. Diğerlerinin ise yalnızca adları verilmiştir. İkinci grupta tüketim kooperatifleri, üçüncü grupta ise yapı kooperatifleri bulunmaktadır. Tüketim kooperatiflerinde isminde "işçi" veya "memur" terimleri bulunanlar belirtil-

mektedir. "Halk" tüketim kooperatifi (Örneğin, Kula Halk İstihlak Kooperatifi) veya yöre tüketim kooperatifi (örneğin, Bafra İstihlak Kooperatifi biçimindeki isimler belirtilmemiştir. Verilen listede yalnızca tüzel kişilik kazanan tüketim kooperatifleri yer almaktadır. Fiilen tüketim kooperatifi olarak çalışmasına karşın tüzel kişilik kazanmamış yapıların bulunduğu da bilinmektedir. Yapı kooperatifleri taranırken de isimlerden hareket edilmiştir. İsminden anlaşılmayan ve fakat ücretlilerin kurduğu yapı kooperatiflerinin olduğu muhakkaktır.

Bazı derneklerin niteliği ise eldeki bilgilerden çıkarılamamıştır. Örneğin, 29 Ocak 1947 tarihinde kurulan, genel başkanlığını Ahmet Kara'nın yaptığı, işçi ve ailesinin sağlığını korumayı ve bu alanda sağlık tesisleri kurmayı amaçlayan İşçi Sağlığını Koruma Derneği için böyle bir durum söz konusudur.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık tarihinin sağlıklı bir biçimde yazılabilmesi, bu gibi konulardaki boşlukların doldurulmasına bağlıdır. □

I. DERNEK VE SANDIKLAR

1. Adalet Mensucat Fabrikası T.A.Ş. Memur ve Müstahdemleri Yardım Sandığı (İstanbul): 6 Mayıs 1947 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerini tasarrufa alıştırmak, biriktirilen parayı işletmek, üyelere ödünç para vermek ve muhtaç durumda olanlara yardım etmektir. Genel Merkezi Balat, Dibe Caddesindeydi.
2. Anadolu Anonim Türk sigorta Şirketi Memurları Yardım Cemiyeti (İstanbul): 21 Ekim 1940 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerine faizsiz borç vermektir. Genel merkezi Büyük Kinacıyan handaydı.
3. Ankara Elektrik ve Hava Gazı İşletme Müessesesi Memur ve Daimi İşçileri Yardımlaşma Cemiyeti (Ankara): 1942 yılında kuruldu. Amacı, ölüm ve hastalık durumunda üyelerine yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 274 üyesi bulunuyordu. Genel merkezi işyerindeydi.
4. Başvekâlet Memur ve Müstahdem ve Daimi İşçileri Yardımlaşma ve Biriktirme Cemiyeti (Ankara): 25 Ocak 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerine ölüm ve hastalık durumlarında para yardımı yapmak, ödünç para vermek ve üyeleri tasarrufa alıştırmaktı. Şubesi yoktu. 1947 yılında 163 üyesi bulunuyordu.
5. Belediye Memur ve Müstahdemleriyle Allelerine Yardım Cemiyeti (İzmir): 28 Nisan 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, ölüm ve doğum durumlarında üyelerine ve ailelerine yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 520 üyesi bulunuyordu.
6. Devlet Demiryolları İzmir Mağazası Memur ve Hizmetlileri Tasarruf Sandığı (İzmir): 20 Mayıs 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerinin tasarrufa alışmalarını sağlamak ve ihtiyacı olan üyelere ödünç para vermek ve yardımda bulunmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 60 idi. Genel merkezi Alsancak'ta özel dairedeydi.
7. Devlet deniz Yolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Fabrika, Havuzlar, Doklar ve Atelyeleri İşçi Yardımlaşma Cemiyeti (İstanbul): 16 Ekim 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerine her türlü yardımda bulunmaktır. Genel merkezi işyerindeydi.
8. Devlet Deniz Yolları ve Limanları Mensupları Yardım Cemiyeti (İstanbul): 28 Mayıs 1942 tarihinde kuruldu. Amacı, üyeleri tarafından "teberrü edilen paralar" ile ölen memurların cenaze masrafını ödemek ve ailelerine yardım etmektir. Genel merkezi işyerindeydi.
9. Devlet Deniz Yolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memur ve Hizmetlileri Yardımlaşma Derneği (Ankara): 7 Ocak 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, idare mensuplarının mesleğe karşı olan bağlılıklarını artırmak ve üyelere küçük hükümleri uyarınca yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında üye sayısı 27.518 idi.
10. Ereğli Kömür İşletmesi Mensupları Yardımlaşma Cemiyeti (Zonguldak): 8 Aralık 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, dernek üyelerine ve ölüm durumunda ailelerine yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 1937 üyesi bulunuyordu.

11. ESHOT Umum Müdürlüğü Memur ve Müstahdemleri ve Daimi İşçileri Yardım Derneği (İzmir): 15 Ekim 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyeleri tasarrufa alıştırmak ve üyelere yardımda bulunmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılında 120 üyesi vardı.
12. Gümrük Memurları Yardımlaşma Cemiyeti (Ankara): 27 Nisan 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere evlenme, hastalık ve benzeri durumlarda yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 2.700 üyesi bulunuyordu.
13. Güven Türk Anonim Sigorta Sosyete Memurları Birlik ve yardımlaşma Cemiyeti (İstanbul): 31 Mayıs 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin para biriktirmelerini kolaylaştırmak ve üyelere yardım etmektir.
14. Halk Bankası ve Sandıkları Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Cemiyeti (Ankara): 1 Haziran 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, memurlardan sakatlananların kendilerine, ölenlerin ailelerine yardım etmektir. 1947 yılında 12 şubesi ve 175 üyesi vardı. Genel merkezi Halk Bankası'ndaydı.
15. İnşaat İşçisi ve Teknisyenleri Derneği (İstanbul): 16 Ocak 1947 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere maddi ve manevi yardımda bulunmaktır.
16. İpek-İş Şirketi Memur ve Müstahdemleri Sağlık Koruma Yardım Cemiyeti (İstanbul): 26 Mayıs 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere yardım etmektir.
17. İsmet İnönü Lisesi Öğrencileri ve Memurları Yardım Sandığı (Denizli): 16 Mart 1945 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin para biriktirmelerini sağlamak ve ihtiyaç duyanlara yardımda bulunmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılında 32 üyesi bulunuyordu.
18. İstanbul Bahçıvanlar Cemiyeti (İstanbul): 26 Temmuz 1939 tarihinde kuruldu. Amacı, muhtaç durumda olan üyelere yardım etmektir.
19. İstanbul Belediyesi Memur ve Müstahdemler Yardım Cemiyeti (İstanbul): 5 Ocak 1933 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin ve ailelerinin ölümünde yardım etmektir. Genel merkezi İstanbul Belediyesi'ndeydi.
20. İstanbul Berber İşçileri Derneği (İstanbul): 28 Ekim 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyeler arasında dayanışma sağlamak ve yardım etmektir.
21. İstanbul Defterdarlığı Memurları Yardım Cemiyeti (İstanbul): 19 Temmuz 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere maddi yardımda bulunmaktır. Genel merkezi İstanbul Defterdarlık binası'ndaydı.
22. İstanbul Elektrik Teknisyenleri Derneği (İstanbul): 23 Şubat 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, Bayındırlık Bakanlığının teknisyenleri arasında "fikri ve mesleki tesanüdünün temin etme" ve üyelerin haklarını korumaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 194 idi.
23. İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü İşçileri Yardım Cemiyeti (İstanbul): 19 Şubat 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin ölümünde cenazelerinin kaldırılmasını sağlamak ve ailelerine yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 1840'tı. Genel merkezi işyerindeydi.
24. İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü Memur ve Müstahdemleri Yardım Cemiyeti (İstanbul): 25 Haziran 1942 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin ölümü halinde cenaze masraflarını karşılamak ve ailelerine yardım etmektir. Genel merkezi işyerindeydi.
25. İstanbul Gazeteciler Cemiyeti (İstanbul): 16 Haziran 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, basın mesleğini temsil etmek, mesleğe ait hak ve görevlerle, "haysiyet, şeref ve nezahetini" korumak ve mesleğin gelişmesine yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 300 üyesi bulunuyordu.
26. İstanbul Gümrük Memurları Yardım Cemiyeti (İstanbul): 20 Ocak 1938 tarihinde kuruldu. Amacı, ölüm halinde üyelerin ailelerine yardım etmektir. Genel merkezi işyerindeydi.
27. İstanbul İkinci Ticaret Lisesi Öğretmen ve Müstahdemleri Biriktirme ve Yardım Cemiyeti (İstanbul): 12 Aralık 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, para biriktirmek ve ihtiyacı olanlara ödünç para vermektir. Genel merkezi işyerindeydi.
28. İstanbul Limanı ve Mülhataki Maden Kömürü Yükleme ve Boşaltma Kömür İşçileri Cemiyeti (İstanbul): 18 Mayıs 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, "işçilerin çalışmalarını intizam altına almak" idi.
29. İstanbul Mensucat İşçileri ve Teknisyenleri Derneği (İstanbul): 1946 yılı Ekim ayında kuruldu.
30. İstanbul Millî Emlak Müdürlüğü Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Derneği (İstanbul): 7 Nisan 1947 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere yardım etmektir.
31. İstanbul Muallimler Yardımlaşma Birliği (İstanbul): 16 Aralık 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, öğretmenlerin gelir düzeyini yükseltmek ve aralarındaki arkadaşlık bağlarını güçlendirmektir.
32. İstanbul Musiki ve Sahne Sanadkarları Cemiyeti (İstanbul): 1930 yılı Eylül ayında kuruldu. Amacı, üyeleri meslekleri konusunda bilgilendirmektir.
33. İstanbul Öğretmenleri Yardım Cemiyeti (İstanbul): 13 Ağustos 1936 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin ölümü durumunda, ailelerine yardım etmektir. Genel merkezi İstanbul Maarif Müdürlüğü'ndeydi.
34. İstanbul Özel Okul Öğretmenleri Yardım Sandığı (İstanbul): 5 Ekim 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere yardımda bulunmaktır.
35. İstanbul Sular İdaresi Memur ve Müstahdemleri Yardım Cemiyeti (İstanbul): 25 Ocak 1943 tarihinde kuruldu. Amacı, ölüm, doğum ve hastalık durumlarında üyelere yardım etmektir. Genel merkezi işyerindeydi.
36. İstanbul Ticaret Borsası Memurları Yardım Derneği (İstanbul): 2 Eylül 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyeleri için kurslar açmak, yayında bulunmak, konferanslar düzenlemek ve üyelere yardımdı. Genel merkezi işyerindeydi.
37. İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası Memurları Yardım Cemiyeti (İstanbul): 22 Kasım 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyeler arasında dayanışmayı artırmak, üyeleri bilgilendirmek, konferanslar ve geziler düzenlemektir.
38. İstatistik Umum Müdürlüğü Memur ve Müstahdemleri Ölüm Vukuunda Yardım Birliği (Ankara): 28 Haziran 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin ve bakmakla yükümlü oldukları yakınlarının ölümünde para yardımı yapmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılında 142 üyesi bulunuyordu.
39. Kutu Fabrikası Derneği (İstanbul): 30 Aralık 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, işçilerin çıkarlarını korumak ve işçiler arasında her türlü yardımlaşmayı sağlamaktır. Genel Merkezi Kutu Fabrikası'ndaydı.
40. Memurlar Kulübü (Gündüğüş-Antalya): 21 Ağustos 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, "memurların içtimai görgüsünü ve birbirlerine olan sevgisini artırmak" idi. 1947 yılında şubesi yoktu ve 52 üyesi bulunuyordu.
41. Millî Reasürans T.A.Ş. Memurları Yardım Cemiyeti (İstanbul): 11 Ocak 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, ihtiyaç içinde olan üyelere yardım etmektir.

42. **Öğretmen ve Kültür İşyaları Artırma ve Yardım Cemiyeti** (Amasya): 17 ŞOcak 1938 tarihinde kuruldu. Amacı, üyeleri tasarrufa teşvik etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 60 üyesi bulunuyordu.
43. **Öğretmenler Yardım Cemiyeti** (İstanbul): 1936 yılı Ağustos ayında kuruldu. Amacı, üyelere yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılında 900 üyesi bulunuyordu. Genel merkezi Milli Eğitim Müdürlüğü binasındaydı.
44. **Şoför ve İşçileri Cemiyeti** (Bafra-Samsun): 26 Haziran 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, "şoför ve işçilerini himaye ve hükümetin acil işlerinde elbirliği ile çalışmak" idi. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 124 idi.
45. **Tekel Genel Müdürlüğü Mensupları Yardım Cemiyeti** (İstanbul): 11 Şubat 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere veya üyelerin yasal mirasçılarına para yardımında bulunmaktır. Genel merkezi işyerindeydi.
46. **Ticaret Ofisi Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Birliği** (İstanbul): 12 Nisan 1943 tarihinde kuruldu. Amacı, doğum ve ölüm gibi olaylarda üyelere yardım etmek ve üyelerin tasarruf etmelerini sağlamaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 115 idi.
47. **Türk Basın Derneği** (İstanbul): 5 Ağustos 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, meslektaşlar arasında bağlılığı güçlendirmektir.
48. **Türk Hastabakıcı Hemşireler Cemiyeti** (İstanbul): 23 Ağustos 1933 tarihinde kuruldu. Amacı, "mesleğin içtimai mevkiini yükseltmek, memlekete yayılmasına çalışmak ve üyeler arasında tesanüdü kurmak" idi. Genel merkezi Kızılay Cemiyeti binasındaydı.
49. **Türk Maden Başçavuşları Derneği** (Zonguldak): 15 Ağustos 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere sosyal, ekonomik ve kültürel çıkar sağlamaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 160 idi.
50. **Türk Matbuat Teknisyenleri Birliği** (İstanbul): 24 Temmuz 1908 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere sosyal yardım sağlamaktır. 1947 yılında şubesi yoktu ve 680 üyesi bulunuyordu.
51. **Türk Ticaret Kaptan ve Makinistleri Cemiyeti** (İstanbul): 24 Ocak 1934 tarihinde kuruldu. Amacı, denizcilik mesleğinin yükselmesine hizmet etmektir.
52. **Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Pamuk ve Müessesesi Daimi Memur ve Müstahdemleri Yardım Derneği** (Adana): 8 Haziran 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, hastalık, doğum ve ölüm durumlarında üyelere yardımda bulunmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılında 30 üyesi bulunuyordu.
53. **Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Memurlarına Yardım Birliği** (Ankara): 10 Ağustos 1940 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerin hastalanmasında, işten çıkmasında ve ölümünde kendilerine veya ailelerine yardım etmektir. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 1841 idi.
54. **Üsküdar, Kadıköy ve Havalisi Tramvayları Türk Anonim Şirketi Memur, İşçi ve Müstahdemleri Teavün ve Tasarruf Cemiyeti** (İstanbul): 23 Aralık 1944 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelere maddi yardımda bulunmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılında 321 üyesi bulunuyordu.
55. **Yenen Umum Ticaret ve Sanayi Türk Anonim Şirketi Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Birliği** (İstanbul): 4 Haziran 1945 tarihinde kuruldu. Amacı, evlenme, ölüm, doğum durumlarında üyelere yardım etmektir.
56. **Yunus Çimento Fabrikası Memur ve Müstahdemleri Yardım Derneği** (İstanbul): 4 Mart 1946 tarihinde kuruldu. Amacı, üyelerini tasarrufa alıştırmak ve üyelerine her türlü nakdî ve aynı yardımda bulunmaktır. Şubesi yoktu. 1947 yılındaki üye sayısı 268 idi. Genel merkezi işyerinde bulunuyordu.
57. **Ankara Gazeteciler Derneği** (Ankara): 1946 yılı Mart ayında kuruldu. Amacı, gazetecilik mesleğinin korunması ve üyelere yardımdır. Şubesi yoktu. 1947 yılında 26 üyesi vardı.
58. **Adliye Vekaleti Temyiz Mahkemesi ve Ankara Adliyesi Hakim, Memurları Yardımlaşma Cemiyeti** (Ankara)
59. **Antalya Emekliler Cemiyeti** (Antalya)
60. **Araç Öğretmenleri ve Eğitimcileri Biriktirme ve Yardımlaşma Derneği** (Kastamonu)
61. **Bakırcı, Kalaycı ve İşçileri Esnaf Cemiyeti** (Bursa)
62. **Bakkallar ve Müstahdemleri Cemiyeti** (İstanbul)
63. **Belediye Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Cemiyeti** (Çanakkale)
64. **Dahiliye Memurları Yardımlaşma Cemiyeti** (Ankara)
65. **Defterdarlık Memurları Yardım Cemiyeti** (İstanbul)
66. **Demirci, Bakırcı İşçileri Esnaf Cemiyeti** (Antalya)
67. **Deniz İşçileri Esnaf Cemiyeti** (İzmir)
68. **Devlet Deniz Yolları ve Limanları Umum Müdürlüğü ve Hava Yolları Memurları Yardım Cemiyeti** (Ankara)
69. **Dokumacılar Kooperatifi Ortakları ve Memurları Yardımlaşma Derneği** (Malatya)
70. **Dokuyucu ve Dokutturucu Küçük Sanat Kooperatifi Ortak ve Memurları Yardım Sandığı** (Kastamonu)
71. **Ekmekçi, Frıncı ve İşçileri Esnaf Cemiyeti** (Bursa)
72. **Elazığ Lisesi Öğretmen ve Memurlarına Mahsus Yardım ve Biriktirme Sandığı** (Elazığ)
73. **Emekli Sahne Sanatkarları, Yurdu** (İstanbul)
74. **Emniyet Müdürlüğü Memurları Yardım Sandığı** (Edirne)
75. **Emniyet Müdürlüğü Tasarruf Sandığı** (Niğde)
76. **Emniyet Müdürlüğü mYardım ve Tasarruf Sandığı** (Elazığ)
77. **Gazeteciler Derneği** (İzmir)
78. **Gümrük Hamalları Cemiyeti** (İzmir)
79. **Hakimler Birliği** (Adana)
80. **İlkokul Öğretmenleri Tuum ve Yardım Cemiyeti** (Edirne)
81. **İller Bankası Mensuplarına Ölüm Vukuunda Yardım Derneği** (Ankara)
82. **İmtiyazlı Şirketler Memur ve Müstahdemleri Cemiyeti** (İzmir)
83. **İncir ve Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Teşkilatına Bağlı Memurlar Yardım Sandığı** (İzmir)
84. **İnhisarlar Kutu Fabrikası İşçileri Ölüm Yardım Derneği** (İstanbul) (Bu dernek büyük olasılıkla daha önce ele alınan Kutu Fabrikası Derneği'dir.)
85. **İstanbul İşçi Kulübü** (İstanbul)
86. **İşçi ve Esnaf Kurumları Birliği** (İzmir)
87. **İşçiler Derneği** (Aydın)
88. **İzmir Öğretmenleri Yardım Cemiyeti** (İzmir)
89. **Kastamonu ve Mülhakatı Memur ve Müstahdemleri Biriktirme ve Yardım Sandığı** (Kastamonu)
90. **Kızgın Demir İşçileri Birliği** (Tarsus)
91. **Korkuteli Memurlar Yardımlaşma Cemiyeti** (Antalya)
92. **Lise Öğretmenleri Biriktirme ve Yardımlaşma Cemiyeti** (Kastamonu)
93. **Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Memurları Biriktirme ve Yardım Derneği** (Ankara)
94. **Makine ve Elektrik Mühendisleri Derneği** (Ankara)
95. **Malatya Bez ve İplik Fabrikası Türkiye Anonim Şirketi Yardım Birliği** (Malatya)
96. **Manisa Dokumacıları ve Memurları Yardım Derneği** (Manisa)

97. Matbuat Teknisyenleri Derneği (Ankara)
98. Memurlar Kulübü (Bozkır-Konya)
99. Memurlar Mahfeli (Gerede)
100. Memurlar ve Müstahdemin Yardım Cemiyeti (Çankırı)
101. Memurlar Birliği (Aksaray-Niğde)
102. Memurlar Birliği (Bozdoğan-Aydın)
103. Memurlar kulübü (Bucak-Burdur)
104. Memurlar Kulübü (Çerkeş)
105. Memurlar Kulübü (Fenike-antalya)
106. Memurlar Kulübü (Kadirli-Seyhan)
107. Memurlar Kulübü (Yayladağı)
108. Nalbant ve İşçileri Esnaf Cemiyeti (Bursa)
109. Otomobil Şoför ve İşçileri Cemiyeti (Konya)
110. Otomobil Şoför ve İşçileri Esnaf Cemiyeti (Bergama-Izmir)
111. Otomobilciler, Şoför ve İşçileri Cemiyeti (Bursa)
112. Otomobilciler, Şoförler ve İşçileri Cemiyeti (Erzurum)
113. Öğretmen ve Eğitimciler Biriktirme Yardım Derneği (Çal-Denizli)
114. Öğretmen Okullarını Bitirenler Derneği (İstanbul)
115. Öğretmenler Biriktirme ve Yardım Sandığı (Denizli)
116. Öğretmenler Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı (Nevşehir-Niğde)
117. Öğretmenler Derneği (Denizli)
118. Öğretmenler Tasarruf Sandığı (Balıkesir)
119. Öğretmenler Yardım Cemiyeti (Edirne)
120. Öğretmenler Yardım Cemiyeti (Ödemiş)
121. Öğretmenler Yardım Cemiyeti (Seferihisar-Izmir)
122. Öğretmenler yardım Sandığı (Izmir)
123. Ölen ve Malül Düşen Emlak Bankası Memur ve Müstahdemleri Yardım Birliği (Ankara)
124. Ölen ve Malül Düşen Etibank Memur ve Müstahdemleri Yardım Cemiyeti (Ankara)
125. Ölen ve Malül Düşen T.C. Ziraat Bankası Memur ve Müstahdemlerine Yardım Cemiyeti (Ankara)
126. Sanayi İşçilik Cemiyeti (Izmir)
127. Sular İdaresi Memur ve Müstahdemleri Yardım Birliği (İstanbul)
128. Sümerbank Yardım Birliği (Ankara)
129. Şoför ve İşçileri Cemiyeti (Manisa)
130. Teknik Elemanlar birliği (Eskişehir)
131. Teknik İşçiler Birliği (Eskişehir)
132. Teknik İşçiler Birliği (Kütahya)
133. Terziler, HazırElbiseciler, Kumaşçılar ve İşçiler Cemiyeti (Bursa)
134. Ticarethane ve Müessesat Memurlar ve Müstahdemin Cemiyeti (Izmir)
135. Toprak Mahsulleri Ofisi Memurları Yardım Cemiyeti (Ankara)
136. Turgutlu Kazası ve Mülhakatı Otomobilciler, Nakliyat, Şoför ve İşçiler Cemiyeti (Manisa)
137. Türk Maden Mühendisleri Cemiyeti (Zonguldak)
138. Türk Maden Teknisyenleri birliği (Zonguldak)
139. Türk Mühendisler Derneği (Ankara)
140. Türk Ticaret Bankası Anonim Şirketi Teşekkülleri Memur ve Müstahdemleri Yardım Cemiyeti (Ankara)
141. Türk Yüksek Mimarlar Derneği (Ankara)
142. Türk Yüksek Mühendisler Birliği (Ankara)
143. Türk Yüksek Mühendisler Birliği (İstanbul)
144. Türk Ziraat Mühendisleri birliği (Ankara)
145. Türkiye İş Bankası Anonim Şirketi Memur ve Müstahdemlerine Ölüm Vukuunda Yardım Cemiyeti (Ankara)

146. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Cemiyeti (Ankara)
147. Türkiye İş Bankası Anonim Şirketi Memurları Arasında Yardımlaşma Derneği (Ankara)
148. Türkiye İşçiler Derneği (İstanbul)
149. Türkiye Kunduracı İşçileri Derneği (İstanbul)
150. Tütün İşçileri Esnaf Cemiyeti (Izmir)
151. Umum Otel, Banyolu Oteller ve Yanlarında Çalışan Katip, Odacı ve İşçileri Cemiyeti (Bursa)
152. Umum Otomobilciler, Şoför ve İşçileri Derneği (Elazığ)
153. Umum Şoför ve İşçiler Esnaf Derneği (Ankara)
154. Umum Tenekeci, Kalfa ve İşçileri Esnaf Cemiyeti (Bursa)
155. Umumi Mağazalar Türk Anonim Şirketi Maaşlı ve Ücretli Memur ve Müstahdemleri Yardımlaşma Cemiyeti (Ankara)
156. Yükletme ve Boşaltma İşçileri Teavün Cemiyeti (İstanbul)
157. Ziraat Kombinalar Mensupları Yardımlaşma ve Biriktirme Derneği (Ankara)

II. İSTİHLAK VE KREDİ KOOPERATİFLERİ

1. Dinar Memurlar İstihlak Kooperatifi (Afyon)
2. Amasya Memurlar İstihlak Kooperatifi (Amasya)
3. Merzifon Memurlar İstihlak Kooperatifi (Amasya)
4. Bayındırlık Bakanlığı Mensupları İstihlak Kooperatifi (Ankara)
5. D.D.Y. ve Limanları İşletmeleri Memur ve Müstahdemleri İstihlak Kooperatifi (Ankara)
6. Elektrik ve Havagazı Mensubini İstihlak Kooperatifi (Ankara)
7. Etibank ve Emlak Bankası Memur ve Müstahdemin İstihlak Kooperatifi (Ankara)
8. Gümrük ve Tekel Bakanlığı Mensupları İstihlak Kooperatifi (Ankara)
9. Halk Sandıkları Ajanları Memurlar İstihlak Kooperatifi (Ankara)
10. Haymana Memurlar İstihlak Kooperatifi (Ankara)
11. Kızılay Gaz Maske Fabrikası Mensubini İstihlak Kooperatifi (Ankara)
12. Memurlar İstihlak Kooperatifi (Ankara)
13. Merkez İlkokulları Öğretmenleri Biriktirme, Kredi ve Yardım Kooperatifi (Ankara)
14. Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Memurları Kredi ve Yardım Kooperatifi (Ankara)
15. Polatlı Memurlar İstihlak Kooperatifi (Ankara)
16. T.C. Merkez Bankası İstihlak Kooperatifi (Ankara)
17. T.Ziraat Donatım Kurumu Memurlar İstihlak Kooperatifi (Ankara)
18. Ticaret Bakanlığı Memurları İstihlak Kooperatifi (Ankara)
19. Ulaştırma Bakanlığı Memurları İstihlak Kooperatifi (Ankara)
20. Zerbank Memurlar İstihlak Kooperatifi (Ankara)
21. Antalya Memurlar İstihlak Kooperatifi (Antalya)
22. Askeri Memurlar İstihlak Kooperatifi (Antalya)
23. Elmalı Memurlar İstihlak Kooperatifi (Antalya)
24. Finike Memurlar İstihlak Kooperatifi (Antalya)
25. Gündoğmuş Memurlar İstihlak Kooperatifi (Antalya)
26. Korkuteli Memurlar İstihlak Kooperatifi (Antalya)
27. Balıkesir D.D.Y. Üçüncü İşletme Memur ve Müstahdemin İstihlak Kooperatifi (Balıkesir)
28. Burdur Memur ve Muallimler İkras ve İstikraz Kooperatifi (Burdur)
29. Bursa Merinos Fabrikası Memur ve İşçiler İstihlak Koopera-

- tifi (Bursa)
30. Inegöl Memurlar İstihlak Kooperatifi (Bursa)
 31. Yenişehir Memurlar İstihlak Kooperatifi (Bursa)
 32. Çanakkale Memurlar İstihlak Kooperatifi (Çanakkale)
 33. Çorum Memurlar İstihlak Kooperatifi (Çorum)
 34. Acıpayam Memurlar İstihlak Kooperatifi (Denizli)
 35. Denizli Memurlar İstihlak Kooperatifi (Denizli)
 36. Sarayköy Memurlar İstihlak Kooperatifi (Denizli)
 37. Çüngüş Memurlar İstihlak Kooperatifi (Diyarbakır)
 38. Kulp Memurlar İstihlak Kooperatifi (Diyarbakır)
 39. Elazığ Bakır T.A.Ş. Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (Elazığ)
 40. Eskişehir D.D.Y. Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (Eskişehir)
 41. Eskişehir Memur, Muallim ve Müstahdemin İstihlak Kooperatifi (Eskişehir)
 42. Giresun Memurlar İstihlak Kooperatifi (Giresun)
 43. Şiran Memurlar İstihlak Kooperatifi (Gümüşhane)
 44. Reyhanlı Memurlar İstihlak Kooperatifi (Hatay)
 45. Mersin Memurlar İstihlak Kooperatifi (İçel)
 46. Mut Memurlar İstihlak Kooperatifi (İçel)
 47. Tarsus Memur ve Müstahdemin İstihlak Kooperatifi (İçel)
 48. Uluborlu Memurlar İstihlak Kooperatifi (Isparta)
 49. Belediye Memur İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 50. D.D.Y. ve Limanları Avrupa Hattı 9. İşletme Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 51. Denizyolları İşletmeleri İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 52. Emniyet Sandığı Memurlar İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 53. Haydarpaşa D.D.Y. Genel İşletmeleri İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 54. Maarif Mensupları İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 55. Memurlar İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 56. Merbank Memurlar İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 57. Sümerbank Defterdar Fabrikası Memur ve Müstahdemleri İşçiler İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 58. Sümerbank Y.M.P. Memurlar İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 59. T.A.Ş. Havagazi Şirketi Sanayi Tatbikat Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 60. Tekel Mensupları İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 61. Ticaret Bakanlığı Teşkilatı Müessesesi Memurları İstihlak Kooperatifi (İstanbul)
 62. Çamaltı Memurlar İstihlak Kooperatifi (İzmir)
 63. D.D.Y. ve Limanları 8. İşletme Müdürlüğü ile Yol, Cer ve Matbaa Atelyesi Memur ve Müstahdemin ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (İzmir)
 64. İzmir İncir ve Üzüm Tarım Sakış Kooperatifleri Memurlar İstihlak Kooperatifi (İzmir)
 65. Merbank Memurlar İstihlak Kooperatifi (İzmir)
 66. Ziraat Banaksı Memurlar İstihlak Kooperatifi (İzmir)
 67. Ürgüp Memurlar İstihlak Kooperatifi (Kayseri)
 68. Gölçük Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (Kocaeli)
 69. Hereke Fabrikası Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (Kocaeli)
 70. Çumra Memurlar İstihlak Kooperatifi (Konya)
 71. Ermenek Memurlar İstihlak Kooperatifi (Konya)
 72. Hadim Memur İstihlak Kooperatifi (Konya)
 73. Konya Emekli Subay ve Askeri Memurlar İstihlak Kooperatifi (Konya)
 74. Konya Memur İstihlak Kooperatifi (Konya)
 75. Kütahya Memurlar İstihlak Kooperatifi (Kütahya)
 76. Memurlar İstihlak Kooperatifi (Kütahya)
 77. Uşak Memurlar İstihlak Kooperatifi (Uşak)
 78. Malatya Bez ve İplik Fabrikası Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (Malatya)
 79. Manisa Memurlar İstihlak Kooperatifi (Manisa)
 80. Soma Memurlar İstihlak Kooperatifi (Manisa)
 81. Elbistan Memurlar İstihlak Kooperatifi (Maraş)
 82. Bodrum Memurlar İstihlak Kooperatifi (Muğla)
 83. Fethiye Memurlar İstihlak Kooperatifi (Muğla)
 84. Muş Memurlar İstihlak Kooperatifi (Muş)
 85. Arapsun Halk ve Memur İstihlak Kooperatifi (Niğde)
 86. Niğde Memurlar İstihlak Kooperatifi (Niğde)
 87. Rize Subay, Memurlar ve Emekliler İstihlak Kooperatifi (Rize)
 88. Samsun Memur ve Müstahdemin İstihlak Kooperatifi (Samsun)
 89. Adana Çukurova Zerbank Memurlar İstihlak Kooperatifi (Seyhan)
 90. Adana Memurlar İstihlak Kooperatifi (Seyhan)
 91. Baykan Memurlar İstihlak Kooperatifi (Siirt)
 92. Ayancık Devlet Orman İşletmeleri Memur ve İşçileri İstihlak Kooperatifi (Sinop)
 93. D.D.Y. Memur, Müstahdemin, İşçiler İstihlak Kooperatifi (Sivas)
 94. Sivas Küçük Memurlar İstihlak Kooperatifi (Sivas)
 95. Tokat Memurlar İstihlak Kooperatifi (Tokat)
 96. Yozgat Memurlar İstihlak Kooperatifi (Yozgat)
 97. Van Subay, Memurlar ve Emekliler İstihlak Kooperatifi (Van)
 98. Bartın Memurlar İstihlak Kooperatifi (Zonguldak)
 99. Türkiye Demir ve Çelik Fabrikası Memur ve İşçiler İstihlak Kooperatifi (Zonguldak)
-
1. Demiryolcular Ev Yapı Kooperatifi (Ankara)
 2. İş Bankası Memurlar Yapı Kooperatifi (Ankara)
 3. Maliye Memurlar Yapı Kooperatifi (Ankara)
 4. Memurlar Ev Yapı Kooperatifi (Ankara)
 5. Merbank Memurlar Yapı Kooperatifi (İstanbul)
 6. Tekel Mensupları Yapı Kooperatifi (İstanbul)
 7. Memurlar Ev Yapı Kooperatifi (İzmir)
 8. Manisa Zerbank Memurlar Yapı Kooperatifi (Manisa)

NOTLAR

- (1) Sülker, Kemal, **Türkiye'de İşçi Hareketleri**, 3. Baskı, Gerçek Yayınevi, İstanbul, s. 54.
- (2) Güzel, Dr. Şehmus, **Türkiye'de İşçi Örgütlenmesi (1940-1950)** (Doçentlik Tezi), Ankara, 1952, s. 290-295.
- (3) Fahri, Fındıkoğlu, **"İzmir'de İşçi Sendikaları Hakkında Sosyolojik Bazı Müşahadeler"**, Sosyal Siyaset Konferansları, Beşinci Kitap, İstanbul, 1952, s. 8-9.